

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5Co/116/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7514203587
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Stolárová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:7514203587.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Stolárovej a členiek JUDr. Adriany Murínovej a JUDr. Slávy Zborovjanovej v spore žalobkyní 1/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, 2/ D. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XXX/XX, F. a 3/ G. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXXX/XX, F., zastúpených JUDr. Jozefom Vaškom, advokátom, so sídlom Szakkayho 1, Košice, proti žalovanému Ministerstvo vnútra SR, Bratislava, so sídlom Drieňova č. 22, Bratislava, o určenie vlastníckeho práva, o odvolaní žalobkyní proti rozsudku Okresného súdu Košice-okolie zo dňa 9. júna 2022 č. k. 15C/69/2014-301 v spojení s dopĺňacím rozsudkom zo dňa 4. mája 2023 č. k. 15C/69/2014-344

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom.

Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Košice-okolie (ďalej aj súd prvej inštancie alebo aj súd) napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a žalovanému voči žalobcovi nepriznal náhradu trov konania, keď rozhodol o žalobe, ktorou sa žalobkyne domáhali určenia, že žalobkyňa v 1. rade je spoluvlastníčkou podielu 1/2-ice k celku k pozemku na parc. C KN č. 334/4 o výmere 836 m², zastavané plochy a nádvoria, zapísané na LV č. XXX k. ú. C. a že do dedičstva po nebohom I. B. patrí spoluvlastnícky podiel 1/2-ice z celku k predmetnému pozemku.

2. Súd poukázal na to, že prvým rozsudkom zo dňa 28.07.2016 žalobu zamietol, ktorý rozsudok bol Krajským súdom v Košiciach rozsudkom z 27.06.2017 potvrdený, avšak uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 25.06.2020 dovolací súd rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 27.06.2017 a rozsudok Okresného súdu Košice-okolie z 28.07.2016 zrušil a vec vrátil na nové prejednanie a rozhodnutie z dôvodu nepreskúmateľnosti, keďže súdy nižšej inštancie aplikáciu ustanovení Občianskeho zákonníka týkajúcich sa práva osobného užívania pozemkov dostatočne nezdôvodnili.

3. Na pojednávaní dňa 7.10.2021 zástupca žalobcov uviedol, že žalovaný už nie pasívne legitimovaný, na základe čoho mu súd uznesením poskytol lehotu 15 dní na úpravu okruhu pasívne legitimovaných strán sporu; napriek súdom určenej lehote a následne odročovaných pojednávaní z dôvodov covid - opatrení zástupca žalobcu tak neurobil. Na nasledujúcom pojednávaní nariadenom na 9.06.2022 sa zástupca žalobcov nedostavil a svoju neúčast' ospravedlnil, pričom uviedol, že súhlasí, aby súd rozhodol a pojednával i v jeho neprítomnosti. Z LV č. XXX k.ú. C. súd zistil, že ako vlastníci parc. č. 334/4 ako zastavaná plocha a nádvorie o výmere 836 m² sú zapísaní D. J. a K. J. titulom kúpnej zmluvy z roku 2017, na základe čoho zistil, že už v čase rozhodovania súdov žalovaný nebol pasívne legitimovaný. Nedostatok pasívnej vecnej legítimácie znamená, že ten, o kom žalobca tvrdí, že je

nositeľom hmotno-právnej povinnosti (žalovaný), nie je nositeľom hmotno-právnej povinnosti, o ktorú v konaní ide (rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo/19/2004. Otázka, či žalobca bude v spore úspešný, závisí od toho, či je nielen on účastníkom hmotno-právneho vzťahu, z ktorého sa vyvodzuje žalobou uplatnený nárok, ale či aj druhá strana je nositeľom hmotného práva, o ktoré v konkrétnom konaní ide. Aj napriek poskytnutej lehote zo strany súdu zástupcovi žalobcov, tento riadne neoznačil osoby, respektíve subjekty, ktoré sú nositeľom hmotného práva, čo v konečnom dôsledku znamená, že na strane žalovaného ide o nedostatok vecnej legitímácie, ktorá má význam v každom sporovom konaní. Preto žalobu zamietol. Žalovaný v prejednávanej veci bol síce procesne úspešný, náhradu trov konania si ale neuplatnil, a preto súd žalovanému voči žalobcovi náhradu trov konania podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP nepriznal.

4. Proti tomuto rozsudku podali žalobkyne v zákonnej lehote odvolanie voči zamietavému výroku z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP, t.j. že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď mali za to, že súd v odôvodnení uvádza iba jednu pravdivú skutočnosť, resp. dôvod, že dňa 7.10.2021 bola zástupcovi žalobkýň uložená povinnosť upraviť návrh na strane žalovaného, nakoľko došlo k zmene pomerov týkajúcich sa vecnej legitímácie, pričom súd prvej inštancie využil toto pochybenie, a to v covidovom období a rozhodol tak, že žalobu zamietol z procesných dôvodov. Pokiaľ súd vo svojom odôvodnení uvádza, že podľa § 118 ods. 1 a 2 CSP môže predĺžiť lehotu na vykonanie úkonu, ale nie je to jeho povinnosťou, súd týmto zamietavým rozhodnutím odignoroval všetky rozhodnutia, ktoré počas celého obdobia boli vydané buď Ústavným súdom SR, resp. Najvyšším súdom SR, ktoré jasne poukazovali, že súdy tak prvej, ako aj druhej inštancie pri rozhodovaní dostatočne nezodôvodnili závery, na základe ktorých došlo k takým rozhodnutiam: rozhodnutia súdov sú protirečivé a nepreskúmateľné. V ďalšom dôvodili, že argumentácia súdu, ktorý vo svojom rozhodnutí poukázal okrem iného na to, že nedostatok vecnej legitímácie znamená, že strana nebola nositeľom povinnosti, o ktorú v konaní išlo a že vecná legitímácia má význam v každom sporovom konaní a že nedostatok vecnej aktívnej legitímácie znamená, že strana nebola nositeľom práva, o ktoré v konaní išlo, neobstojí, nakoľko v čase podania žaloby bolo Ministerstvo vnútra SR nositeľom tak hmotného práva, ako aj nositeľom procesnej spôsobilosti. Vychádzajúc z ústavného princípu, a to práva na spravodlivý proces, považovali namieste poukázať, že rozhodnutie je nezákonné, t.j. že nesplnenie pokynu súdu bez poskytnutia dostatočnej lehoty, nie je dôvodom na zamietnutie žaloby. Súčasne upravili účastníkov konania na strane žalovaných nasledovne: 1/ D. J., nar. XX.X.XXXX, bytom L. X, F. a 2/ K. J., nar. X.X.XXXX, bytom L. X, F.. Na základe uvedených skutočností navrhli odvolaciemu súdu napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

5. Žalovaný vo vyjadrení k podanému odvolaniu poukázal na to, že pojednávaniu zo dňa 9.6.2022, na ktorom bola žaloba zamietnutá, predchádzalo pojednávanie zo 7.10.2021, na ktorom potom, čo zástupca žalobkýň uviedol, že došlo k podstatným zmenám, pokiaľ ide o pasívne legitimovaného žalovaného a že túto skutočnosť súdu doloží, súd pojednávanie odročil na 9.12.2021 s tým, že zástupcovi žalobkýň uložil povinnosť v lehote 15 dní upraviť okruh pasívne legitimovaných, z čoho vyplýva, že už do tohto pojednávania mal byť zástupcom žalobkýň jasne vyšpecifikovaný okruh žalovaných. Následne boli postupne vytyčené ďalšie pojednávania, ktoré sa však nekonali, a konkrétne išlo o pojednávania nariadené na 9.12.2021, 28.1.2022 a napokon na dňa 25.3.2022, ktoré bolo odročené na deň 9.6.2022. Tohto dňa prebehlo pojednávanie, na ktoré sa však zástupca žalobkýň nedostavil a na ktorom bola prítomná iba zástupkyňa Ministerstva vnútra SR, ktorá očakávala, že počas tohto dlhého obdobia dôjde k splneniu si povinnosti zástupcu žalobkýň, čo sa však neudialo. Zástupca žalobkýň súhlasil, aby súd pojednával aj v jeho neprítomnosti a dokonca ani pri tomto úkone, ktorým súčasne svoju neúčast' na pojednávaní ospravedlnil, nevyužil možnosť urobiť podanie týkajúce sa splnenia svojej povinnosti, a preto mohol dôvodne očakávať riziko zamietnutia žaloby pre nečinnosť. Mal pritom za to, že súd aj vzhľadom na pandemické opatrenia počas tohto konania vystupoval benevolentne a stanovil zástupcovi žalobkýň primeranú lehotu na zmenu významných právnych skutočností, ktoré by sa odzrkadlili v zmene okruhu pasívne legitimovaných. Zástupca odvolateľiek v odvolaní sám uznal, že mu bola 7. októbra 2021 uložená povinnosť upraviť návrh na strane žalovaného a že došlo k jeho pochybeniu, čo vzápätí prevrátil na tvrdenie, že toto jeho pochybenie súd využil v covidovom období. Sám však v podanom odvolaní neodôvodnil a nepreukázal, čo bolo konkrétne dôvodom nesplnenia si tejto uloženej povinnosti. Zrekapituloval preto, že od nesplnenia povinnosti zástupcu žalobkýň až do vydania odvolaním napadnutého rozsudku ubehlo cca 8 mesiacov, čo je značne dlhá doba a dá sa povedať, že aj doba preukazujúca zhovievavosť súdu. Na tomto mieste dal do pozornosti tiež zásadu, podľa ktorej právo patrí bdelym, keď je predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili

a starali sa o ne, inak ich podcenením či zanedbaním môžu strácať svoje práva, a to obdobne platí aj o využívaní zákonných procesných ustanovení (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Sžf/65/2011). Súd lehotu na splnenie povinnosti zástupcovi žalobkýň udelil práve na jeho žiadosť, a teda ho nijakým spôsobom neprekvapil v jej udelení, a napriek tomu a aj následnému odsúvaniu termínov pojednávania a zmeškaniu stanovenej lehoty, mohol zástupca žalobkýň svoje pochybenie a nečinnosť za dostatočné časové obdobie zhojiť, čo však nevykonal včas. Je pritom potrebné zdôrazniť, že dôsledky nedbalosti prípadného vlastníka, ako i nedbalosti pri dodržaní súdom i zákonom uložených povinností a lehôt majú závažné právne dôsledky. Využitie opravného prostriedku voči rozsudku žalovaný nepovažuje za vhodné riešenie zhojenia nesplnenia si svojej povinnosti v stanovenej lehote akcentom tiež na predchádzanie zbytočným prieťahom v súdnych konaniach. Zo všetkých dôvodov považoval rozhodnutie za zákonné a vecne správne a navrhol odvolaciemu súdu napadnutý rozsudok potvrdiť.

6. Odvolateľky k vyjadreniu žalovaného poukázali na to, že Ústavný súd Slovenskej republiky v konaní pod sp.zn. I. ÚS 206/2019 jasne potvrdil, že základné práva žalobkýň rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 27.6.2017 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17.8.2018 boli porušené, a to rozhodnutiami všeobecných súdov, čoho výsledkom bolo uznesenie najvyššieho súdu, ktorým rozhodnutia súdov zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Vyslovili názor, že žalobkyne majú preukázateľný nárok, resp. právo v predmetnom konaní, ktorý stojí nad procesným pochybením v danej veci, pričom ozrejmili, v čom spočíva právo na spravodlivý proces. Vyslovili tiež názor, že striktná rigidita rozhodnutia súdu prvej inštancie založená vyslovene na procesnom pochybení a nedostatku vecnej, resp. procesnej legitímácie je príliš formalistická bez prihliadnutia na skutočnosti, ktoré vyplývajú z celého súdneho konania a svedčia v prospech žalobkýň, preto na dôvodnosti odvolania naďalej zotrvali.

7. Krajský súd v Košiciach podľa obsahu odvolania posúdil časť odvolania ako návrh žalobkýň na zmenu strán sporu na strane žalovaného podľa § 80 CSP, ktorý návrh bol podaný v priebehu odvolacieho konania, keď po odcitovaní § 378 ods. 1 a § 80 ods. 1 a ods. 2 CSP konštatoval, že zmena strán sporu sa môže týkať tak žalobcu, ako žalovaného a v prípade, že sa má týkať žalovanej strany, nevyžaduje sa síce súhlas subjektu, ktorý má vstúpiť namiesto žalovaného, avšak v každom prípade je takáto zmena viazaná na splnenie podmienky podania dispozitívneho úkonu zo strany žalobcu, ktorý navyše musí preukázať, že po začatí konania nastala taká právna skutočnosť, s ktorou zákon spája prevod alebo prechod práv a povinností, o ktorých sa koná, pretože zmena strán sporu sa viaže bezpodmienečne na existenciu právnej skutočnosti, s ktorou zákon spája prevod alebo prechod práv a povinností, o ktorých sa koná, pokiaľ k nej došlo po začatí konania. Pretože žalobkyne v súvislosti s podaným dispozitívnym úkonom na zmenu žalovaného nielenže neznačili existenciu takejto právnej skutočnosti, súčasne existenciu takejto právnej skutočnosti ani nepreukázali, a preto podľa názoru odvolacieho súdu nebola splnená zákonná podmienka na to, aby odvolací súd predmetnému návrhu vyhovel. Na základe toho odvolací súd nepripustil zmenu na strane žalovaného.

8. V súvislosti s následným vrátením veci súdu prvej inštancie na rozhodnutie aj o trovách dovolacieho konania, súd prvej inštancie dopĺňacím rozsudkom zo dňa 4.5.2023 č.k. 15C/69/2014-344 rozhodol, že žalobcom v 1. až 3. rade náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

9. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd prejednal odvolanie žalobkýň ako podané včas oprávnenými osobami proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z § 379 a § 380 CSP a z hľadiska uplatneného odvolacieho dôvodu a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné vyhovieť.

10. Odvolateľky podali odvolanie z odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP, keď mali za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

11. Predmetný odvolací dôvod je naplnený v prípade, keď na zistený skutkový stav súd 1/ neaplikoval príslušnú právnu normu (opomenul aplikovať príslušnú právnu normu), 2/ aplikoval nesprávnu právnu normu (namiesto príslušnej právnej normy), 3/ nesprávne interpretoval obsah správnej právnej normy alebo 4/ nesprávne aplikoval správne zvolenú a správne interpretovanú právnu normu (porovnaj Civilný sporový poriadok, Veľké komentáre, Števíček a kol., C.H. Beck, 2016, s. 1241).

12. Odvolací súd dospel k záveru, že uplatnený odvolací dôvod nebol naplnený.

13. Súd založil napadnutý zamietavý rozsudok na nedostatku pasívnej vecnej legitímácii žalovaného, s ktorým záverom sa odvolací súd stotožňuje.

14. Preskúvanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu), alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitímáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiadna zo strán sporu nenamieta (k tomu pozri napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR z 29. júna 2010, sp. zn. 2 Cdo 205/2009).

15. Vecná legitímácia vyjadruje postavenie strany sporu v hmotnoprávnom vzťahu (niekedy aj v procesnoprávnom vzťahu), ktoré v konečnom dôsledku vedie k úspechu alebo neúspechu v konaní. Strana, ktorá je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti (záväzku), má pasívnu legitímáciu. Súd žalobe vyhovie len vtedy, ak žalobca žaluje osobu, ktorá je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti. Ak sa to v konaní nedokáže, súd žalobu zamietne so záverom o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného.

16. Správne preto postupoval súd prvej inštancie, pokiaľ sa pred rozhodnutím o podanej žalobe zaoberal otázkou pasívnej legitímácie žalovaného.

17. Predmetom konania sú nároky o určenie vlastníckeho práva k pozemku a o určenie, že pozemok (spoluvlastnícky podiel k nemu) patrí do dedičstva, pričom súd v napadnutom rozsudku skutkovo ustálil, že na príslušnom LV, na ktorom je pozemok zapísaný, sú ako vlastníci zapísaní D. J. a K. J., teda subjekty odlišné od žalovaného, preto je správny jeho právny záver o tom, že žalovaný nie je v spore pasívne legitimovaný.

18. Pokiaľ preto súd žalobu v konečnom dôsledku zamietol z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie žalovaného, jeho rozhodnutie je správne.

19. Odvolateľky nedôvodne namietajú, že súd žalobu zamietol z procesných dôvodov. Jednak nedostatok vecnej legitímácie (tak aktívnej, ako pasívnej) nepredstavuje procesný dôvod a jednak súdu nemožno vytknúť ani to, žeby jeho rozhodnutie bolo pre ne prekvapivé.

20. Potom, čo právny zástupca žalobkyň sám oznámil súdu okolnosť zmeny pasívnej legitímácie žalovaného (avšak bez bližšej špecifikácie a argumentácie), zo strany súdu mu bol poskytnutý dostatočný časový priestor (od októbra 2021 až do 9.6.2022, kedy bol vo veci vyhlásený rozsudok) na to, aby upravil okruh pasívne legitimovanej strany v spore, avšak bezvýsledne. Nedôvodnou je preto odvolacia námietka o tom, že žalobkyne nemali poskytnutú dostatočnú lehotu.

21. Napokon nedôvodným je aj poukaz odvolateliek na to, že v čase podania žaloby bolo ministerstvo nositeľom tak hmotného práva ako aj nositeľom procesnej spôsobilosti. Otázka vecnej legitímácie je otázkou nositeľstva konkrétnej povinnosti alebo práva podľa hmotného práva a pretože súd v súlade s § 217 ods. 1 CSP rozhoduje podľa stavu v čase vyhlásenia rozsudku, musel pri posúdení otázky vecnej legitímácie vychádzať z aktuálneho stavu.

22. Záverom odvolací súd podotýka, že v súvislosti s navrhovanou "úpravou účastníkov konania" v priebehu odvolacieho konania odvolací súd rozhodol, že nepripúšťa zmenu na strane žalovaného (uznesením zo dňa 15. decembra 2022).

23. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov je rozhodnutie súdu vrátane jeho výroku (výrokov) o trovách konania ako závislého výroku vecne správne, preto ho odvolací súd podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

24. Žalobkyne neboli v odvolacom konaní úspešné a úspešnému žalovanému žiadne preukázateľné trovy odvolacieho konania nevznikli, z toho dôvodu odvolací súd stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (§ 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP).

25. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).